

בית המשפט המחווי בבאר שבע

ו"ע 10-07-2098 אוניברסיטת בן גוריון נ' המפקח על רישום מקרקעין באר שבע

ועדת עדר על פי חוק המיסוי שליד בית המשפט המחווי
בפני: י. בניי – שופט (בדימוס) – י"ר
פרופ' א. רגב – חבר
מר רן משה – חבר

אוניברסיטת בן גוריון
ע"י ב"כ עוזי אלילזקי

העוררת

נגד

מנהל אגף מיסויי מקרקעין, אזור באר שבע
ע"י ב"כ עוזי אורן גולדברג מפרקיות מחוז דרום

המשיב

פסק דין

1

ג. בניי – שופט (בדימוס)

2

3
4 עניינו של ערעור זה בפרשנותו של סעיף 61 (ב)(1)(2) של חוק מיסויי מקרקעין (שבח ורכישה)
5 התשכ"ג-1963 (להלן: "החוק"). וכן של סעיף 9 לתקנות מיסויי מקרקעין (שבח ורכישה) (מס'
6 רכישה), תשל"ה-1974 (להלן: "התקנות").
7 סעיף 61 (ב)(1)(2) קובע:

8

9 "אם המקרקעין שהזכות בהם נמכרת היו בידי המוסד במשך תקופה של שנה
10 לפחות, ישמשו במישרין את המוסד במשך תקופה של 80% לפחות מהתקופה
11 שהזכות במרקען הייתה בידו – תהא פטורה מס".

12
13 אם המקרקעין שהזכות בהם נמכרת ישמשו במישרין את המוסד במשך תקופה
14 קצרה מ-80% מהתקופה שהזכות במרקען הייתה בידי המוסד, או שלא ישמשו
15 אותו כלל". (ההדגשות שלי – י.ב.).

16

17 סעיף 9 לתקנות קובע:

18

19 ". "מוסד ציבורי" כמשמעותו בסעיף 61(ד) לחוק יהיה חייב בمؤسس רכישה
20 בשיעור של 0.5% לגבי מכירת זכות במרקען אם שוכני המנהל כי
21 המקרקעין ישמשים או ימשכו בעתיד את המוסד במישרין בלבד".
22 (ההדגשה שלי – י.ב.).

23

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ו"ע 10-07-7098 אוניברסיטת בן גוריון נ' המפקח על רישום מקרקעין באר שבע

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34
 - .2 השאלה שבמחלוקת בין הצדדים הינה אם העוררת זכאיות להנחתה כאמור בסעיף 9 לתקנות, אם לאו.
 - .3 עובדות המקורה שבפניו הין כדלקמן:
 - A. ביום 25.3.09 רכשה העוררת 4 דירות מוגרים בבאר שבע. העוררת הגישה שומה עצמית למס רכישה, בגין רכישת הדירות הללו וביקשה לשום את הדירות בהתאם להוראות תקנה 9 לתקנות. המשיב דחה את שומות העוררת והחליט לשום את הדירות כדירות מוגרים עפ"י חישוב רגיל. העוררת הגישה השגה על השומות. בהשגה זו צינה העוררת, בין היתר, כי העוררת "הינה ללא ספק מוסד ציבורי. הדירות שנרכשו נועדו לצורך אירוח של מרצים מחו"ל ובכך הן משמשות את המוסד במישרין בלבד. לא יוקנו זכויותדירות אלה לצד שלישי כלשהו".
 - B. ביום 17.5.10 ניתנה החלטת המשיב, לפיה קבוע כי יש לדחות את ההשגה, הוαιיל ולא שוכנע כי הדירות משמשות או ישמשו בעתיד את העוררת במישרין בלבד. יש הפרש את המונח במישרין כמשמעותה המקוריית של המוסד, ואילו במקרה דנן אין לומר כי הדירות הללו משמשות במישרין את המטרת הציבורית של העוררת.
 - C. ביום 12.7.10 הגישה העוררת כתוב ערעור על ההחלטה המשיב הניל.
 - D. ביום 21.10.10 התקיים בפני דין מוקדם. במהלך דין זה הודיעו ב"ב הצדדים כי יגישו בפני הוועדה עובדות מוסכמות. אכן, ביום 8.10.10 הוגשה בפניו רשות עובדות מוסכמות בין הצדדים, שנרכשו כדלקמן:
 - .1 "האוניברסיטה הינה "מוסד ציבורי", כמשמעותו בסעיף 61 (ד) לחוק..."
 - .2 האוניברסיטה מכירה כי הדירות נשואות מושומות מס הרכישה ... שנרכשו ע"י האוניברסיטה, נועדו לצורך אירוח של מרצים, עמייתי מחקר ומשתלמים מחו"ל, וכי לא תקנה זכויותדירות אלה, לצד שלישי כלשהו. הדירות נועדו לשמש על פי הצהרות של האוניברסיטה מוקם לינה על בסיס מקום פניו, לתקופות קצרות וקצובות.
 - .3 המטרת הציבורית של האוניברסיטה, הינה, בין השאר, מחקר והוראה.
 - .4 חוקת האוניברסיטה קובעת, בין השאר, בסעיף 5, העוסק ב"סמכויות האוניברסיטה":

בית המשפט המחווי בבר שבע

ו"ע 10-07-2098 אוניברסיטה בן גוריון נ' המפקח על רישום מקרקעין באר שבע

- לשתח' פועלה עם אוניברסיטאות אחרות, מוסדות אחרים להשכלה גבוהה
או גופים אחרים שיש לאוניברסיטה עניין בהם.
- להקים, להחזיק ולקיים, או לאפשר הקמה, החזקה וניהול של מעונות
מגורים, אולמות, מועדונים וمسעדות לתלמידים ולחברי הסגל האקדמי
והמנהלי.
- במסגרת שיתופי פעולה אקדמיים עם מוסדות אקדמיים, מוסדות מחקר,
חוקרים, וסטודנטים מחו"ל, האוניברסיטה מספקת אירוח ולינה
לumniים-אורחים, מורים וסטודנטים.
- האוניברסיטה מצהירה כי רכישת הדירות לא נועדה לזכות האוניברסיטה
ברוחים כלשהם, בדמי שכירות או בתשואה, אלא לשרת למטרות
המוחזרות דלעיל. האוניברסיטה אינה מתכוonta להשכיר את הדירות, או
להפיק מהן וווחים, ומתחייבת להשתמש בהן אך ורק למטרות האמורות
לעיל.
- האוניברסיטה מתחייבת שהדירות לא תשמשה למגוריו עובדי
האוניברסיטה ולא תשמשה למגורוי קבוע, אלא לאירוע בלבד, ותיווגנה
כל העת בחזקתה הבלעדית של האוניברסיטה.
- השאלה שבמחלוקת בין הצדדים בעיר שפנינו, היא אם לאור העובדות המoscמות הללו,
זאת העוררת להנחה במס רכישה, בשיעור של 0.5%, כאמור ומצוין בתקנה 9 לתקנות.
בקשר לכך, הגיעו לפנינו ב"כ הצדדים את סיכון טענותיהם בכתב.
- ב"כ המשיב תומך, כמובן, בטענותיו, בסיכומים בכתב שהוגשו על ידו בפנינו, בהחלטת
המשיב ותומך את טענותיו בהלכות שניתנו בעבר ע"י בית המשפט. ואילו, במידע, ב"כ
העוררת טוען בפנינו, בסיכומים בכתב שהוגשו על ידו בפנינו, כי מן הראו לזכות את
העוררת בהנחה, כאמור בתקנה 9 לתקנות, והוא מפרק את טענותיו של ב"כ המשיב
ומאבחן את ההוראות באסמכאות عليهן סומך ב"כ המשיב, מן המקורה שפנינו, כולה מזו
העובדות המoscמות.
- עמדו לחן על טענותיהם של ב"כ הצדדים.
- בסעיף 4 לsicoomים בכתב טוען ב"כ המשיב: "ככל, שימוש לא吟שב שימוש
במושרין אם המוסד רק נהנה מפירוט המקרקעין או אם המוסד מעמיד דירות
לראות עובדיו או צדים שלישיים אחרים, כפי שבמקרה דנן, אף אם יש בכך כדי
לקדם את מטרותיו בעקיפין".

בית המשפט המחווי בבר שבע

ו"ע 10-07-2098 אוניברסיטה בן גוריון נ' המפקח על רישום מקרקעין באר שבע

1 אני סבור כי לא כך הדבר בעניינו. מן העבודות המוסכמות עולה, כי הדירות נuded
 2 לצורך אירוח של מרצים, עמייתי מחקר ומשתלמים מחו"ל. המטרה הציבורית של
 3 העוררת היא, בין השאר, מחקר והוראה. חוקת העוררת קובעת כי עליה לשתף
 4 פעולה עם אוניברסיטאות אחרות, מוסדות אחרים להשכלה גבוהה, או גופים
 5 אחרים שיש לאוניברסיטה עניין בהם. להקים ולהחזיק ולקיים... אחזקה ניהול
 6 של מעונות מגורים....
 7

8 עבודות אלה ועבודות אחרות נספות המצוינות במסמך העבודות המוסכמות
 9 שהוגש לפנינו, יש בהן כדי להביא למסקנה כי הדירות יישמו את העוררת במישרין
 10 בלבד, כאמור בתקנה 9 לתקנות.

11 ב"כ המשיב סומך (סעיף 16 לסייעים) על פסק הדין בע.א. 527/69, הטכניון מכון
 12 טכנולוגי לישראל נגד מנהל מס שבך מקרקעין, פורסם בפ"א ג', עמ' 198 (להלן:
 13 "עניין הטכניון").
 14 בפסק דין זה שניתן ע"י ביהם"ש העליון ביום 21.5.1970, דין במקהה בו הטכניון
 15 רכש, בשנת 1955, דירה כדי להעמידה לרשותו של פרופ' ז'בוטינסקי המנוח, שהיה
 16 גם חבר הסנאט והקורטוריום שלו. הדירה הועמדה לרשות פרופ' כדירת שירות.
 17 בשנת 1967 נמכרה הדירה לפרופ' ז'בוטינסקי ורעיתו. הטכניון, בהסתמך על סעיף
 18 61(ב)(1) לחוק, ביקש מהמשיב לפטור את המכירה מושלים המיס. המשיב לא נעתר
 19 לבקשה זו. מכאן ערעור הטכניון על החלטת המשיב.
 20

21 ביהם"ש העליון דחה את ערעור הטכניון, בקובעו: "המלה "במישרין" אינה
 22 מוגדרת בחוק. היא גם אינה ביטוי משפטי טכני. על כן על פי עקרונות פרשנות
 23 מקובלים, יש ליחס לה את המובן המקובל והרגיל בפי הבריות, ויש לבחון כל
 24 מקרה לגופו על פי מהותו ונסיבותו".
 25

26 ובהמשך פסק הדין נקבע: "לדעתי, לא יכול להיות כל ספק כי הדירה לא שימשה
 27 את המוסד במישרין, גם אם היא משמשת את מטרותיו, במישרין או בעקבותיו.
 28 העמדת דירות שירות ע"י המוסד לאחד מעובדיו, אינה אלא מתן תוספת הנאה
 29 בעין לעובד, בחלוקת מתנאי העסקתו. דבר זה... בא איפוא להבטיח או לסייע
 30 בהעסקתו של עובד, ורק במובן זה הוא משרת את המוסד. העסקת עובדים היא
 31 בלי ספק, חיונית למוסד, אך היא רק אמצעי להשגת המטרה של הוראה ופיתוח
 32 המדע שלמענו קיימים המוסד...".
 33

34

בית המשפט המחווי בבר שבע

ו"ע 10-07-2098 אוניברסיטת בן גוריון נ' המפקח על רישום מקרקעין באר שבע

1 אין עניין הטכניון יכול להוות הילכה או אסמכתא שנייתן ליישמה כלפי העורת
 2 במקורה דן, לאור העובדות המוסכמות. האורחים, המרצים מוח"ל, אינם עובדים
 3 של העורת והדירות שניתנו להם למגורים קבועים וקבירים, לא ניתנו להם
 4 כעובדים של העורת, ولكن לא ניתנו כ"תוספת הנאה בעין לעובד חלק מתנאי⁵
 העסקתו", כאמור ומצוין בעניין הטכניון.
 6 אין ספק כי יש לפרש את המינוח "שימוש במישרין את המוסד" שבסעיף 61 לחוק,
 7 כמשמעות המונח "משמשים או ימשכו בעתיד את המוסד במישרין בלבד",
 8 בתקנות.
 9 מצויין בפסק הדין בעניין הטכניון, "יש לפרש את המילה 'במישרין' לפי המובן
 10 המקבול והרגיל בפי הבריות, וכן יש לבחון כל מקרה לגופו עפ"י מהותו
 11 ונסיבותיו".
 12

13 אין ספק בעיני, כי במקורה דן, בשונה מעניין הטכניון, יש לראות ברכישת הדירות
 14 ע"י העורת כדיות המียวדות לשמש את העורת במישרין בלבד.

15 בסעיף 22 של סיכון הטענות של ב"כ המשיב, מבקש ב"כ המשיב לסומך על פסק
 16 הדיון בו"ע 1378/01 – אור שלום כפר ילדים ונעור ואח' נגד מנהל מס שבחר מרכז,
 17 פורסם במיסים יט/4, עמ' 45-296. ערך זה נسب על מקרה שבו המנוח גב'
 18 אליו רזה צייתה את רכושה לעוררים. מנהל העזבון מכר את הרוכש לאדם בשם
 19 ניר ברקן, והעביר את תמורה המכירה לעוררים. התעוררה שאלה אם ניתן לקבוע
 20 כי הרוכש שנתקבל מהמנוחה, שימוש במישרין את העוררים, בהתאם לסעיף 61
 21 לחוק. הועודה קבעה כי במקרה זה לא נעשה שימוש במישרין ע"י העוררים ברכוש
 22 שנתקבל עפ"י הצואה, והורתה כי יש לדחות העורר. הועודה הגעה למסקנה זו
 23 בקובעה כי העוררים לא עשו מעולם כל שימוש ברכוש שהמנוחה צייתה להם, אלא
 24 בתמורה בלבד.
 25

26 אין לראות כיצד יכול פסק דין בתיק ו"ע 1378/01 הניל לתמוך בטענת המשיב, כי
 27 העורת שבפנינו לא עשתה שימוש במישרין כדיות שרכשה.
 28

29 עוד סומך ב"כ המשיב על הילכה שנקבעה בתיק ו"ע 1339/02 פורסם במיסים כ/3
 30 (יוני 2006) ה-38, עמ' 334. תיק זה דומה בעובdotיו לעובdot שנתבררו בעניין
 31 הטכניון. העורת "שוררי מורשת יעקב", אכן שימשה מוסד ציבורי כמשמעותו בסעיף
 32 61 לחוק. מורשת יעקב רכשה דירות ששימושם למגורים של בניינים ובני
 33 משפחותיהם, בניינים ששימשו בראשי ישיבות אצל מורשת יעקב. בקשה מורשת
 34 יעקב להכיר בזכותו לשלוט במס'R רכישה מוקטן, בהתאם לתקנה 9 לתקנות,
 35

בית המשפט המחווי בבאר שבע

ו"ע 10-07-2098 אוניברסיטת בן גוריון נ' המפקח על רישום מקרקעין באר שבע

1 נדחתה ע"י המשיב בקובעו כי הדירות לא שימושו במישרין את מורשת יעקב. בקשה
 2 זו נדחתה, בצדק, ע"י הועדה בתל אביב, בקובעה, בין היתר: "הרוגנים/המוראים
 3 שקיבלו מהעוררת (מורשת יעקב) **אפשרות לגור בדירות השוכנות לה, הם מעין**
 4 **"שוכרים"**, ובוודאי שמדובר המוראים ובני משפחותיהם בדירות הנ"ל אינם יכולים
 5 **להיחס בשימוש במישרין של העוררת בדירות אלה.**".
 6

7 בעניינו, אין בשום פנים לראות בחוקרים או המרצים שהשתמשו על בסיס מקום
 8 פניו לתקופות קצרות וקצרות בדירות שנרכשו ע"י העוררת, כאמור וכמפורט
 9 בעבודות המוסכמות הנ"ל, משום שוכרים או מעין שוכרים של הדירות, ובוודאי לא
 10 אנשים העושים שימוש בדירות כעובדים המקבלים הטבת שכר.
 11

12 פסק דין נוסף, שלדעת ב"כ המשיב תומך בගירסתו את פירוש תקנה 9, הינו פסק
 13 הדיון שניתנו בו"ע (חיפה) 8126/07 – בית הכנסת אליהו הנביא נגד מנהל מס שבך -
 14 פורסם במיסים כב/ה 345 (להלן: "בית הכנסת").
 15 בעניין זה הוכר אמן בית הכנסת כמוסד ציבורי. בית הכנסת רכש דירה למגוריו
 16 של רב בית הכנסת. הרוב ואשתו התגוררו בדירה במשך כ-40 שנה, עד לפיטורם.
 17 פטור ממש שביקש בית הכנסת עקב מכירת הדירה, נדחה בטענה כי הדירה לא
 18 שימשה את בית הכנסת במישרין. הועידה בתייק זה הסתמכה על עניין הטען, שם
 19 נקבע כי יש לבחון כל מקרה לגופו ועפ"י נסיבותו. בהתאם לכך קבעה הועידה:
 20 **"לדעתנו הדירה הנ"ל לא שימשה את העוררת במישרין. גם אם שימשה את**
 21 **מטרותיה בפעילויות שנערכו בה במישרין או בעקביפין. העמדת הדירה הנ"ל**
 22 **לראשות משפחת הרוב למגוריה, מהוות שימוש במישרין רק ע"י משפחת הרוב**
 23 **שגרה בה ואת העוררת בעקביפין...".**

24
 25 המקרה שבפנינו, כולה מוחשובות ממשן העובדות מוסכמות, עליהם הגיעו
 26 הצדדים, שנותה תכנית שנייה מהקרה הנדון בו"ע 8126/07 הנ"ל, ואין צורך לפרט.
 27

28 בסעיף 34 לסייעים בכתב של ב"כ המשיב, מתייחס ב"כ המשיב לטענת העוררת
 29 בסיכוןם בכתב, כי **"שיתוף פעולה אקדמי בינלאומי מהווה אחת ממטרותיה**
 30 **הצייבוריות של העוררת".** על כך מצין ב"כ המשיב, כאמור: "לקביעה זו אין
 31 **המשיב יכול להסביר. לכל היותר הדבר מהו אמצעי להשתתת המטרה של הוראה**
 32 **ומחקר, אך בודאי שלא מטרה בפני עצמה."**
 33

34 בטענתו זו מתעלם ב"כ המשיב מסעיף 4 לרשינות העובדות מוסכמות, לפיו סעיף
 35 5 של חוקת העוררת, קובעת כי על העוררת **"לשთף פעולה עם אוניברסיטאות**

בית המשפט המוחזק בבר שבע

ו"ע 10-07-2098 אוניברסיטת בן גוריון נ' המפקח על רישום מקרקעין באר שבע

1 אחרות, מוסדות אחרים להשלה גבוהה" וכן "להקיים, להחזיק ולקיים או
 2 לאפשר הקמה, אחזקה וניהול של מעונות מגוריים".
 3

4 ב"כ המשיב מבקש ל深וך (סעיף 42 לściomics בכתב) על פסק הדין בע"א – 641/71 – .
 5 קרן אהרוןsson בע"מ נינה מס שבך מקרקעין חיפה, פורסם בפ"א ה', עמ' 313.
 6 גם פסק דין זה אין בו כדי להוות אסמכתא הותמתה בגירושת המשיב. כאן מדובר
 7 במפורש בנכס שלא שימוש את המוסד במישרין, אלא באמצעות הכנסת או רווחים
 8 מן הנכס. מדובר היה בכרכ זיתים שהניב הכנסת למוסד, למימון פעולתו. בקשת
 9 המוסד לפטור ממש שבך עקב מכירת הנכס, נחתה.
 10

11 במקורה דן, לא מדובר על הכנסתות מן הדירות שנרכשו ע"י העוררת, כלל ועיקר. גם
 12 בעבודות המוסכמות צוין במפורש, בסעיף 6, כי רכישת הדירות ע"י העוררת לא
 13 نوعדה לזכות העוררת ברוחים כלשהם, בדמי שכירות או בתשואה, אלא לאיורו
 14 בלבד.
 15

16 מפסק דין בתיק עמ"ש 32/89 (צורך כניסה לsciomics מטעם ב"כ העוררת), עולה כי
 17 המשיב מסכים שמעונות הסטודנטים באוניברסיטה משמשים את
 18 האוניברסיטאות במישרין.
 19

20 ב"כ המשיב, בבוואו להבחן בין מעונות הסטודנטים הניתנים (בשר או שלא בשכר)
 21 למגוריהם של סטודנטים, הלומדים באוניברסיטה, לבין הדירות הנדונות פנויו
 22 שנרכשו ע"י העוררת לשיכון המרצים או החוקרים האורחים, כמצוין במסמך
 23 העבודות המוסכמות, טוען בסעיף 43 לsciomics: "לבסוף, יבקש המשיב להתייחס
 24 להשוואה שעוררת העוררת בין מעמדם של מעונות לסטודנטים למעמדן של
 25 הדירות נשואות עדר זה. השוואה זו מוטעית מיסודה, שכן אותן עמייתים אורחים
 26 אינם סטודנטים כלל, אלא אנשי סגל – חוקרים ומרצים, אשר מספקים שירות
 27 לעוררת ומקבלים תמורה טובת הנאה בכ"ף או בשווה כ"ף."
 28

29 דברים מובלבים וחסרי יסוד. ראשית – אין מקום לטענה שהחוקרים והמרצים
 30 העתידים לגור בדירות הנדונות, "מספקים שירות לעוררת ומקבלים תמורה טובת
 31 הנאה בכ"ף או בשווה כ"ף". עובדה כזו אינה כלולה, כלל ועיקר, בין העבודות
 32 המוסכמות במסמך המשותף בין ב"כ הצדדים, אשר הוגש בפניינו.
 33 שנית – אין כל נפקות לעובדה שהעמייתים האורחים אינם סטודנטים. דומה הדבר
 34 לאמרה שכסא אינו שלוון. אבל – שניהם רהיטים. מעונות הסטודנטים ניתנים
 35 לסטודנטים כדי לאפשר להם ללמידה באוניברסיטה העוררת והדירות הנדונות

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ו"י 07-0987 אוניברסיטת בן גוריון י' המפקח על רישום מקרקעין בארץ ישראל

1 נתנות למורים ולחוקרים הורים כדי לאפשר להם מקום פנו לתקופות קצרות
2 וקצובות לעבודות מחקר ומונע הרצאות וחשתלמיות, כפי שמצוין בעבודות
3 החמוסכמוות. שתי האפשרויות האלה, יש בוחן כדי לשמש את העוררת, כמוסד
4 איזובי, להשגת מטרותיה הציוריות, במישרין בלבד.

לכן, ולאור כל האמור לעיל, אני סבור שיש לקבל את הערעור, ולהורות כי העוררת זכאיות להשלום המשם עפ"י האמור בסעיף 9 לתקנות. יש לחזיב את המשיב לשלם לעוררת את הוצאותיה בסכום כולל של 17,000 ש"ח.

10 -----

בנאי – שופט (בדימוס)

אני מסכימים **אני מסכימים**

לכן, הוחלט כאמור ב חוות דעתו של כב' השופט (בדיוקוס) כי בנאי פروف' א. רגב – חבר מיר. משה – חבר

28 מר רן משה - חבר פרופ' א. רגב – חבר ז. בנאי – שופט (בדימוס)

בית המשפט המחווי בבאר שבע

ו"ע 10-07-7098 אוניברסיטת בן גוריון נ' המפקח על רישום מקרקעין באר שבע

1
2
3 ניתן היום, ב' אדר ב' תשע"א, 08 ממרץ 2011, בהעדר הצדדים.
4
5 חתימה
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

בית המשפט המחווי בבר שבע

ו"ע 10-07-7098 אוניברסיטת בן גוריון נ' המפקח על רישום מקרקעין באר שבע

1

10 מתק 10 מתק